

Mottagare

Landsbygds och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

Datum

2024-05-02

Diarienummer

RS240308

Yttrande, SOU remiss av betänkande livsmedelsberedskap

Region Halland har bjudits in att yttra sig över ”Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid” (SOU 2024:8).

Betänkandet föreslår en ny ”Lag om livsmedelsberedskap” och att Livsmedelsverket får ett uttalat ansvar att leda och samordna åtgärder inom livsmedelsberedskapen.

Utredningen är omfattande och redogör för de förutsättningar den nya livsmedelsberedskapen har, befolkningens behov, offentliga aktörers ansvar, viktiga samhällsfunktioner inom livsmedelssystemet med flera. Region Halland är positiva till utredningens bredd.

Viktiga samhällsfunktioner som beskrivs i utredningen är primärproduktion, livsmedelstillverkning, livsmedelsdistribution, livsmedelssäkerhet, djurhälsa och djurskydd, import/export av livsmedel och insatsvaror, samt måltidsverksamhet som är den punkt Region Halland berörs mest utav.

Region Halland skickar med följande synpunkter.

Synpunkter

Region Halland är positiva till att ett lagförslag är framtaget och är ute på remiss. Lagstiftning inom området bidrar till att skapa en jämnare nivå över vilken standard offentliga aktörer och samhället upprätthåller i sitt kontinuitetsarbete kring livsmedelsförsörjning. Lagförslaget bidrar till att minska sårbarheten i verksamheten och stärker rikets förmåga att hantera krissituationer i fred och därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Offentliga aktörers ansvar

Region Halland anser att det är rimligt att Livsmedelsverket får det övergripande ansvaret för livsmedelsberedskapen. Mycket i lagförslaget hänvisar även till kommunernas ansvar. Vid en kraftig störning kommer kommunerna behöva prioritera sitt grunduppdrag att

säkerställa leveransen av samhällstjänster och därav behöver det göras en avvägning gällande vilken roll kommunerna kan ta inom livsmedelsberedskapen.

Region Halland har ett ansvar att leverera god vård, inom vilket måltidsverksamheter ingår som en del enligt Socialstyrelsen. Måltidsverksamheter i regional regi påverkas därmed av förslagen i utredningen. Detta innebär att Region Halland utifrån utredningens förslag behöver bygga en god livsmedelsberedskap för att kunna fullfölja sitt uppdrag. Utredningen understryker vidare att detta ansvar sträcker sig från vardagen till ”allvarliga störningar i livsmedelsförsörjningen”. Region Halland efterfrågar tydligare planeringsförutsättningar för att på sikt kunna bygga en livsmedelsberedskap som kan omhänderta störningar längs hela hotskalan likt beskrivet i utredningens förslag.

Region Halland efterlyser vidare utredning kopplat till konsekvenserna för regionernas uppdrag utifrån de förslag som presenteras. Det kan antas att det stora ansvar som enligt förslag kommer läggas på kommunerna i förlängningen kan innebära konsekvenser även för regionerna. Utöver det livsmedelsberedskapsråd som föreslås inrättas på nationell nivå kan det bli relevant att även ha råd på regional nivå som kan verka för samordning.

Tilläggsvis instämmer Region Halland i slutsatsen att det behöver finnas förmåga inom EU att tillsammans hantera störningar, exempelvis i införseln av insatsvaror.

Allmänhetens ansvar

Region Halland är positiva till att även allmänhetens ansvar lyfts. Befolkningen behöver förbereda sig för att klara sig på egen hand en begränsad tid. Det är viktigt att kunskapen kring tillgången till livsmedel i kristider höjs.

Infrastruktur

Möjligheten att transportera gods på väg och järnväg är en grundförutsättning för livsmedelsberedskapen på nationell, regional och lokal nivå. Regionernas roll i detta är att ta fram regionala infrastrukturplaner.

Även den digitala infrastrukturen och energisystemet är viktig för livsmedelsberedskapen. Utan tillgången till bredband och digitala tjänster fungerar exempelvis inte försäljning av livsmedel som vanligt. Det är därför absolut nödvändigt att skapa redundans i systemen så att de blir motståndskraftiga, men också att höja beredskapen genom planer på hur försäljning ska kunna fungera utan tillgång till internet eller elektricitet.

Kommersiell service

Det är positivt att stöd till kommersiell service tas med i området livsmedelsberedskap. Region Halland arbetar kontinuerligt med att bevara och främja tillgången till kommersiell service i länets servicegleasa områden. Hit räknas försäljning av både livsmedel och drivmedel. Livsmedelsbutikers och drivmedelsstationers beredskap och motståndskraft mot kriser finns med i regionalt serviceprogram som viktiga kriterier när regionen bedömer

ansökningar om stöd. Detta sker i samråd med de halländska kommunerna. Värt att poängtera är att vid händelse av kris står alla butiker inför potentiellt stora utmaningar, oavsett geografiskt läge.

Jordbruk

Jordbrukssektorns tillgång till drivmedel beskrivs tydligt i utredningen. Region Halland delar de slutsatser som drogs i utredningen om fossiloberoende jordbruk. Åtgärder såsom styrmedel samt satsningar på elektrifiering och produktion av biodrivmedel är viktiga för diversifieringen och att skapa ett oberoende från fossilbaserade insatsmedel från andra länder.

Bedömningen i betänkandet är att jordbruksmark behöver skyddas bättre och att Jordbruksverket bör få uppdrag att analysera förslag om införande av territoriella anspråk och riksintresse. Region Halland är positiva till att det görs en översyn av jordbruksmarkens funktion utifrån ett livsmedelsperspektiv i relation till andra samhällsintressen.

För att exemplifiera kan Region Halland konstatera att det finns en ökad efterfrågan att anlägga solcellsparker. Oftast föreslås det att jordbruksmark ska tas i anspråk för detta ändamål vilket är en utmaning för livsmedelsberedskapen och den nationella självförsörjningsgraden, definitivt på längre sikt. Detta bör vara en planeringsförutsättning att utgå ifrån när livsmedelsberedskapen ska utredas vidare.

Vatten och blå näringar

Region Halland är positiva till att vatten av god kvalitet lyfts tydligt i utredningen som en kritisk insatsvara. Under torka har det visat sig att vatten till livsmedelsproduktion hamnar långt ner i prioritering och regionen välkomnar därmed den utredning som görs för att säkerställa robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster när tillgången är begränsad.

Region Halland anser däremot att de blå näringarna och hamnarna saknas i betänkandet och att de tydligare kan belysas som en viktig del av livsmedelsberedskapen.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Regionstyrelsens ordförande

Krister Björkegren
Regiondirektör